

Sygn. akt II Ca 459/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 sierpnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSA w SO Grzegorz Ślęzak (spr.)
Sędziowie	SSA w SO Stanisław Łęgosz SSR del. Jolanta Szczęsna
Protokolant	st. sekr. sąd. Anna Owczarska

po rozpoznaniu w dniu 10 sierpnia 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa R. J.

przeciwko P. R.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 8 maja 2017 roku, sygn. akt I C 2624/16

- zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądza od pozwanego P. R. na rzecz powoda R. J. kwotę 373,92 (trzysta siedemdziesiąt trzy, 92/100) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 22 października 2016 roku oraz kwotę 167 (sto sześćdziesiąt siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;
- zasądza od pozwanego P. R. na rzecz powoda R. J. kwotę 150 (sto pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

SSA w SO Grzegorz Ślęzak

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSR Jolanta Szczęsna

Sygn. akt: II Ca 459/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 8 maja 2017 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim po rozpoznaniu sprawy z powództwa R. J. przeciwko P. R. o zapłatę kwoty 373,92 złotych oddalił powództwo.

Podstawę powyższego wyroku stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sądu Rejonowego:

Prawomocnym wyrokiem z dnia 28 stycznia 2015 r., sygn. akt I C 465/14, Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim I Wydział Cywilny nakazał pozwanemu P. R., aby w terminie jednego miesiąca od uprawomocnienia się wyroku

zamieścił na własny koszt, na drugiej stronie tygodnika (...), ogłoszenie w ramce, sporządzone czcionką Times New Roman, rozmiar 14, o następującej treści: „Przepraszam Pana R. J. za naruszenie jego dóbr osobistych poprzez zamieszczenie w publikacji, która ukazała się w numerze (...) z 2013 r. czasopisma (...), nieprawdziwej informacji, że Pan R. J. jest byłym (...) oraz użycia nieuprawnionych stwierdzeń: ‘Współpraca J. z bezpieczeństwem jako (...)trwała prawie 5 lat’, (...) to znacznie poważniejsza sprawa niż Tajny Współpracownik czy Kontakt Operacyjny’. P. R.”.

Pismem z dnia 29 lutego 2016 r. powód R. J. – reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika – wezwał pozwanego do wykonania orzeczenia z dnia 28 stycznia 2015 r. w związku z jego uprawomocnieniem się.

Pozwany nie zamieścił na własny koszt przedmiotowego ogłoszenia (przeprosin).

Powód zamieścił ogłoszenie na łamach (...) na własny koszt, który wyniósł kwotę 373,92 zł.

Powyższy stan faktyczny – w istocie bezsporny – Sąd ustalił na podstawie dokumentów załączonych do akt sprawy.

Sąd Rejonowy zważył, iż powództwo podlegało oddaleniu.

W niniejszej sprawie powód R. J. – reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika – domagał się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego P. R. kwoty 373,92 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 11 maja 2016 r. do dnia zapłaty. Powód wskazywał, że pozwany nie wykonał prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 28 stycznia 2015 r. (sygn. akt I C 465/14). Powód bezskutecznie wezwał pozwanego do zamieszczenia w (...) ogłoszenia (przeprosin) o treści określonej w sentencji tegoż wyroku, wobec czego ostatecznie zamieścił je na własny koszt, który wyniósł kwotę 373,92 zł.

Zgodnie z treścią art. 480 § 1 k.c. w razie zwłoki dłużnika w wykonaniu zobowiązania czynienia, wierzyciel może, zachowując roszczenie o naprawienie szkody, żądać upoważnienia przez sąd do wykonania czynności na koszt dłużnika. Ponadto art. 480 § 3 k.c. stanowi, iż w wypadkach nagłych wierzyciel może, zachowując roszczenie o naprawienie szkody, wykonać bez upoważnienia sądu czynność na koszt dłużnika lub usunąć na jego koszt to, co dłużnik wbrew zobowiązaniu uczynił.

Wykonanie zastępcze w zobowiązaniach czynienia lub zaniechania wymaga, co do zasady, upoważnienia sądowego. Treścią orzeczenia sądowego jest upoważnienie do wykonania czynności na koszt dłużnika. Ze względu na konieczność ochrony interesów dłużnika, aby uniemożliwić wierzycielowi podjęcie działań nieuzasadnionych i nadmiernie obciążających zobowiązanego, warunkiem skorzystania z tej formy zaspokojenia interesu wierzyciela jest uzyskanie przez niego upoważnienia sądu. Dlatego też wymaga podkreślenia, że w razie braku wspomnianego upoważnienia wykonanie zastępcze odbywa się na ryzyko wierzyciela. Będzie on zobowiązany wykazać i udowodnić nagłość wypadku, w przeciwnym wypadku narazi się na odpowiedzialność odszkodowawczą związaną z rzekomym wykonaniem zastępczym. Ową nagłość należy określać na podstawie okoliczności danego przypadku, przy czym zgodzić się trzeba z poglądem, zgodnie z którym szczególny charakter omawianego przepisu nie pozwala na to, by oceniać ją rozszerzająco.

W orzecznictwie wyrażany jest pogląd, zgodnie z którym nagłym wypadkiem w rozumieniu art. 480 § 3 k.c. jest np. sytuacja awaryjna, zagrażająca życiu, zdrowiu lub powstaniem poważnej szkody.

Należy podkreślić, że wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 28 stycznia 2015 r. nie zawierał upoważnienia powoda do zamieszczenia ogłoszenia (przeprosin) na koszt pozwanego. W tym stanie rzeczy powód uczynił to na własne ryzyko. W ocenie Sądu strona powodowa nie udowodniła nagłości wypadku, nie wykazała, iż zaistniała sytuacja zagrażająca jej życiu, zdrowiu lub powstaniem poważnej szkody. Nadmienić należy, że powód był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wobec czego powinien był mieć świadomość spoczywającego na nim ciężaru dowodu w powyższym zakresie.

W przekonaniu Sądu samo – bezskuteczne – wezwanie pozwanego do wykonania wyroku było niewystarczające, aby powód zamieścił ogłoszenie (przeprosiny) na własny koszt. Zastosowanie przy egzekucji świadczeń niepieniężnych mają bowiem przepisy art. 1049 i 1050 k.p.c., do których powód winien się zastosować.

W związku z powyższym orzeczono jak w sentencji wyroku.

Powyższy wyrok zaskarżył powód.

Apelacja zaskarżonemu wyrokowi zarzuca:

1. błędne ustalenia faktyczne mające wpływ na treść wyroku;
2. naruszenie przepisów prawa materialnego i procesowego poprzez niewłaściwą interpretację treści roszczenia o zapłatę, należną powodowi na mocy art. 471 k.c.;
3. pominięcie przez Sąd Rejonowy zwłoki pozwanego dłużnika (art. 476 k.c.);
4. błędną interpretację art. 480 §3 k.c. poprzez pominięcie okoliczności uprawniających powoda do wykonania zastępczego;
5. bezzasadne zastosowanie w istniejącym stanie faktycznym art. 1049 i 1050 k.p.c.

Apelujący wnosił o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez zasądzenie od pozwanego kwoty 374,92 złote wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 maja 2016 r. tytułem zwrotu kosztów opublikowanego tekstu przeprosin powoda;
2. zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego; ewentualnie:
3. uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja, która - pomimo powołania w niej m. in. zarzutu błędnego ustalenia stanu faktycznego w sytuacji gdy istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności są bezsporne – w istocie formułuje zarzut obrazy prawa materialnego, odnosi skutek w postaci zmiany zaskarżonego wyroku, bowiem podzielić należy stanowisko apelującego, że orzeczenie Sądu I instancji zapadło z obrazą przepisów prawa materialnego, jednakże nich tych przywołanych w skardze apelacyjnej.

Generalnie bowiem należy zgodzić się ze stanowiskiem Sądu Rejonowego zaprezentowanym odnośnie konieczności uzyskania przez wierzyciela upoważnienia go przez Sąd do zastępczego wykonania obowiązku za dłużnika czy odnoszącego się do egzekucji sądowej świadczenia niepieniężnego, ale ocenić je należy jako nieprzydatne do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy tak jak i bezprzedmiotowe jest odnoszenie się do tego stanowiska przez apelującego przez wykazywanie obrazy wskazanych w apelacji przepisów, które to nie stanowią podstawy rozstrzygnięcia.

Sąd Rejonowy nie nadaje bowiem właściwego znaczenia prawnego faktowi, iż obowiązek pozwanego zamieszczenia w prasie przeproszenia powoda o ściśle określonej treści i na jego koszt wynikał już z prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego i powinien być wykonany w ciągu 1 miesiąca od uprawomocnienia się tego wyroku.

Jest poza sporem, że powyższy wyrok Sądu Okręgowego nie został w terminie wykonany i dla potrzeb rozstrzygnięcia niniejszej sprawy o zwrot kosztów opublikowania tegoż przeproszenia poniesionych przez powoda za pozwanego jest bez znaczenia nawet okoliczność czy pozwany został skutecznie wezwany przez powoda do wykonania tegoż ciążącego na nim z mocy prawomocnego wyroku sądowego obowiązku.

W sprawie niniejszej mamy zatem do czynienia już z sytuacją, kiedy dłużnik nie wykonał na swój koszt ciężącego na nim obowiązku wynikającego z prawomocnego wyroku sądowego w terminie przez Sąd wyznaczonym a obowiązek ten wykonał już za niego wierzyciel ponosząc koszty, które zobowiązany był ponieść pozwany, co oznacza, że roszczenie powoda opiera się na przepisie art. 405 k.c.

Sąd I instancji nie zwrócił bowiem uwagi, że w tym zakresie doszło po stronie pozwanego do bezpodstawnego wzbogacenia kosztem powoda, które generalnie polegać może na zwiększeniu aktywów bądź zmniejszeniu pasywów. W sprawie niniejszej zachodzi ten drugi przypadek bezpodstawnego wzbogacenia, bo pozwany zaoszczędził na wydatkach związanych z opublikowaniem przeproszenia, które zobowiązany był ponieść zgodnie z prawomocnym wyrokiem Sądu, a które to wydatki poniósł za niego powód nie będąc do tego zobowiązany. Niewątpliwie więc pozwany w omawianym zakresie kosztów publikacji przeproszenia powoda w prasie został wzbogacony i zobowiązany jest do zwrotu na rzecz powoda dochodzonej pozwem kwoty, której wysokość nie była kwestionowana.

Prawo materialne Sąd zobowiązany jest brać pod rozwagę z urzędu. Strony bowiem przedstawiają Sądowi fakty a Sąd zobowiązany jest w świetle tychże faktów ocenić żądanie pozwu pod kątem właściwych przepisów prawa materialnego. Także Sąd II instancji, jako Sąd meriti, zobowiązany jest rozważyć podlegające zastosowaniu w sprawie prawo materialne niezależnie od granic przytoczonych w apelacji zarzutów.

Dlatego też, mając na względzie powyższe rozważania, należało - w uwzględnieniu apelacji - na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienić zaskarżony wyrok i zasądzić od pozwanego na rzecz powoda dochodzoną pozwem kwotę z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od daty doręczenia pozwanemu odpisu pozwu oraz - w konsekwencji tegoż merytorycznego rozstrzygnięcia – zasądzić od pozwanego na rzecz powoda zwrot kosztów procesu za I instancję, na które to składają się: opłata sądowa od pozwu (30 zł), minimalne wynagrodzenie pełnomocnika powoda (120 zł) i opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł). Żądanie zasądzenia od kwoty głównej odsetek za okres wcześniejszy, czego żądał powód w pozwie, nie zasługiwało na uwzględnienie, gdyż powód nie wzywał wcześniej pozwanego do zwrotu 373, 92 zł, co oznacza, że powód w opóźnieniu z zapłatą tej kwoty pozostaje dopiero od daty doręczenia mu odpisu pozwu. Dlatego też, apelacja w tej części podlegała oddaleniu jako nieuzasadniona na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu między stronami za instancję odwoławczą orzeczono także na zasadzie art. 98 k.p.c., mając na względzie wynik sprawy w tej instancji, a na zasądzone tytułem zwrotu koszty od pozwanego na rzecz powoda składają się sumy: 30 zł – opłata sądowa od apelacji i 120 zł minimalne wynagrodzenie pełnomocnika powoda w postępowaniu apelacyjnym).

Mając na uwadze wszystkie powyższe rozważania oraz powołane w nich przepisy Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

SSA w SO Grzegorz Ślęzak

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSR Jolanta Szczęsna